دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهر
فصلنامه‌ی علمی- پژوهشی فضای جغرافیایی

سال چهاردهم، شماره‌ی ۴۸
زمستان ۱۳۹۳، صفحات ۲۵۶-۲۳۷

فاطمه درگاهیان [۱]
بهلول علیجانی [۲]
حسین محمدی [۳]

آشکارسازی و مطالعه اقلیم شناختی رخدادهای بلاکینگ موثر بر آب و هوای ایران (دوره آماری، ۲۰۱۲-۱۹۵۳) درفصل سرد

تاریخ دریافت مقاله: ۹۲/۰۷/۲۵ تاریخ پذیرش مقاله: ۹۳/۰٤/۰۳

چکیده

رخداد بلاکینگ می‌تواند منجر به خسارات اقتصادی در سطح کلان شده و بر روی سلامت افراد در مقیاس وسیع موثر واقع شود. بلاکینگ از عوارض آب و هوایی عرض‌های میانی است و ایران با توجه به موقعیتش می‌تواند تحت تاثیر این پدیده واقع شود. به منظور آشکار سازی و مطالعه اقلیم شناختی رخدادهای بلاکینگ موثر بر آب و هوای ایران به روش کمی، داده‌های روزانه ارتفاع ژئوپتانسیلی سطح ۵۰۰ هکتوپاسکال در محدوده ۹۰N-۰ و ۱۰۰E-۹۰W، با تفکیک ۲/۵ درجه برای دوره آماری ۲۰۱۲-۱۹۵۳ از سایت NCEP دریافت شد. بر اساس شاخص آشکار سازی دو بعدی، شرایط رخداد بلاکینگ در محیط نرم افزار MAT LAB برنامه نویسی شد و رخداد های بلاکینگ در کل منطقه با طول عمر ۵

[۱]- دانشجوی دکتری اقلیم شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران. E-mail: fatemeh.dargahian@gmail.com
۲_ استاددانشکده علوم جغرافیایی و مدیر قطب علمی تحلیل فضایی مخاطرات محیطی دانشگاه خوارزمی.
[۳] – استاد دانشکده علوم جغرافیایی، دانشگاه تهران.

[Downloaded from geographical-space.iau-ahar.ac.ir on 2026-10-31]

روز و بیش‌تر استخراج گردید. سپس رخدادهای موثر بر ایران از رخدادهای کل منطقه تفکیک شد و با به‌کارگیری یک الگوریتم که بر اساس شاخص دوبعدی تنظیم شده است، منشاء و موقعیت رخدادهای موثر بر آب و هوای ایران و ویژگی‌های آن از قبیل فراوانی، مرکز، شدت و تداوم آن بررسی و شناسایی شد.

نتایج نشان داد، بیش‌ترین فراوانی رخداد بلاکینگ در بازه طول جغرافیایی ۱۰ درجه غربی تا ۲۰ درجه شرقی می‌باشد و ایران منطقه بیشینه ثانوی محسوب می‌شود. مرکز بیش‌تر بلاکینگ‌هایی که آب و هوای ایران را متاثر کرده‌اند، منطقه اسکاندیناوی است. از نظر شدت، بلاکینگ‌های متوسط بیش‌ترین فراوانی را داشته و طول عمر بلاکینگ به طور متوسط ٦ روز بوده است. بررسی روند رخدادها هم روند معنی داری را نشان نمی‌دهد.

کلید واژه‌ها: سیستم‌های بلاکینگ، آب و هوای ایران، ویژگی‌های اقلیم شناختی بلاکینگ.

[Downloaded from geographical-space.iau-ahar.ac.ir on 2026-10-31]